

รายงานการศึกษาอัตราค่ารักษาพยาบาลโดยเฉลี่ยของผู้ป่วยนอก

ในโรงพยาบาลประจวบคีรีขันธ์

นายแพทย์สุชาติ บุรพัฒน์

ปีการศึกษา 2527

โรงพยาบาลประจวบคีรีขันธ์ เป็นโรงพยาบาลทั่วไป ขนาด 205 เตียงมีแพทย์ประจำ 6 คน แพทย์รับทุน 1 คน รวมเป็น 7 คน จำนวนผู้ป่วยนอกโดยเฉลี่ยวันละ 250 ราย

โรงพยาบาลประจวบคีรีขันธ์ มีเภสัชกร 2 คน มีการประชุมปรับปรุงตำรับยาของโรงพยาบาลปีละ 1 ครั้ง โดยสมำเสมอ และตำรับยาโรงพยาบาลทั้งหมดตอนุวัติตามบัญชียาหลักแห่งชาติ

โรงพยาบาลประจวบคีรีขันธ์มีการปรังยาเองถึง 46 สูตร น้ำเกลือและ I.V. SOLUTION อื่น ๆ อีก 21 สูตร ทำให้ประหยัดเงินค่าเวชภัณฑ์ได้ถึงปีละ 1,046,298 บาท

ในปีหนึ่งๆ มีผู้ป่วยที่มารับการรักษาจากโรงพยาบาลประจวบคีรีขันธ์ เป็นจำนวนมาก ทั้งผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในซึ่งการมารับการรักษาถ้าไม่นับผู้ป่วยที่มีบัตรสงเคราะห์ หรือผู้ป่วยรายได้น้อยแล้ว ก็จำเป็นต้องเสียค่ารักษาพยาบาลทุกรายไป ปริมาณการมารับบริการของผู้ป่วยค่อย ๆ ขยับตัวสูงขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้นเพื่อความเหมาะสมโรงพยาบาลประจวบคีรีขันธ์จึงได้พยายามศึกษาค้นคว้า หาอัตราค่า

ยาที่ใช้รักษาพยาบาลโดยเฉลี่ยของผู้ป่วยขึ้นในอันที่จะใช้เป็นพื้นฐานของการปรับปรุงระบบการบริหารงานบริการในโรงพยาบาล และจัดสรรงบประมาณในด้านเวชภัณฑ์นี้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบอัตราค่ารักษาพยาบาลโดยเฉลี่ยของผู้ป่วยนอก
2. เพื่อทราบอัตราค่ารักษาพยาบาลในระดับต่ำสุดและสูงสุด ของผู้ป่วยนอก
3. เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุง และหาแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการบริการและการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมต่อไปในอนาคต

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้ได้ทำการศึกษา อัตราค่ารักษาพยาบาลต้นทุนของผู้ป่วยนอกโดยเฉลี่ย ซึ่งเป็นผู้ป่วยนอกที่มาใช้บริการครั้งสุดท้ายใน

ปี 2526 (ตุลาคม 2525-กันยายน 2526) และมีรายชื่อปรากฏอยู่ตามสมุดทะเบียนผู้ป่วยนอกปี 2526 แต่ไม่รวมผู้ป่วยจากฝ่ายทันตกรรม ห้องจิตยาทำแผล ผู้ป่วยที่มารับการตรวจครรภ์ก่อนคลอด และคลินิกสุขภาพเด็กดี

ประชากรที่ศึกษา

กลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา เป็นกลุ่มผู้ป่วยนอกที่รับการรักษายาบาลและได้รับชำระค่าบริการต่าง ๆ ได้แก่ค่ายา ค่าเอกซเรย์ และค่าชันสูตร จำนวน 2,861 ราย โดยไม่แยกเพศ อายุ และโรค

วิธีการศึกษา

1. ทำการสุ่มจำนวนผู้ป่วยนอกอย่างมีระบบ จากสมุดทะเบียนผู้ป่วยนอก โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ซึ่งจะได้ตัวอย่างผู้ป่วย

นอกที่ศึกษา 1 คน จากผู้ป่วยนอกทุก ๆ 20 คน คิดเป็นจำนวน 2,861 ราย หรือร้อยละ 5.33 ของผู้ป่วยนอกทั้งสิ้น 53,710 ราย

2. นำกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยนอกที่ได้มาคำนวณค่ารักษาในราคาต้นทุน และจัดอันดับภาคชั้นและจรรยาบรรณ

3. นำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาค่าเฉลี่ยทางสถิติ โดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (MODE) ตามสูตรต่อไปนี้

$$MO = L + \frac{(U-L)(f - f_1)}{(f - f_2) + (f - f_1)}$$

ผลการศึกษา

การศึกษาอัตราค่ารักษายาบาลของผู้ป่วยนอก จำนวน 2,861 ราย ดังตาราง

จำนวนเงิน / บาท	จำนวนผู้ป่วย / ราย	ร้อยละ (N = 2,861)
1-25	1,171	40.93
26-50	913	31.91
51-75	370	12.93
76-100	181	6.33
101-125	71	2.48
120-150	60	2.10
151-175	22	0.77
176-200	20	0.70
201-225	10	0.35
226-250	9	0.32
251-275	11	0.38
276-300	4	0.14
301-325	2	0.07
326-350	3	0.10
351-375	2	0.07
376-400	1	0.04
401-425	3	0.10
426-450	4	0.14
451-475	0	0
476-500	0	0
501 ขึ้นไป	4	0.14
รวม	2,861	100.00 %

หมายเหตุ ค่าฐานนิยม = 21.49

จากตารางพบว่าผู้ป่วยนอกที่มารับการรักษายาบาลจากโรงพยาบาลประจวบคีรีขันธ์ ครั้งหนึ่ง ๆ ในเวลา 1 ปีนั้น ต้นทุนอัตราค่ารักษายาบาลโดยเฉลี่ย คิดเป็นจำนวน 21.49 บาท ซึ่งมีจำนวนผู้มารับบริการถึงร้อยละ 40.93 และอัตราค่ารักษายาบาลที่สำคัญและอยู่ในอันดับรองลงมาได้แก่ค่ารักษาที่อยู่ระหว่าง 26.00-50.00 บาท เพราะมีจำนวนผู้ป่วยนอก ถึง ร้อยละ 31.91 เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ป่วยที่มีต้นทุนค่ารักษายาบาลระหว่าง 1 บาท ถึง 50 บาท นั้น คิดเป็นร้อยละ 72.84 ส่วนอัตราค่ารักษายาบาล

ต้นทุนระดับต่ำสุดได้แก่ 1.00 บาท และสูงสุดคือ 795.60 บาท

นอกจากนี้การศึกษายังพบอีกว่าผู้ป่วยนอกที่มารับการรักษาในปี 2526 นั้น มีอัตราเฉลี่ยของปริมาณยาที่แพทย์จ่ายให้ผู้ป่วยในไปได้ครั้งละถึง 8.35 วัน/คน (ทั้งนี้อยู่นอกเหนือขอบเขตของการศึกษาที่กล่าวไว้ข้างต้น)

สุดท้ายขอขอบคุณคุณเกษียร นักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่เวชระเบียน และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ อีกหลายท่านที่ได้ช่วยให้รายงานฉบับนี้สำเร็จด้วยดี